

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *A Nemzeti Múzeum könyv-
aukciója*

Forrás:

Budapesti Hírlap

Bn

(Hely)

1926. 1. 30.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

708

Hely

Idő

"1926"

Személy

Könyvtár XX. sz. 23. sz.

A Nemzeti Múzeum könyvaukciója.

Beszélgetés Hóman főigazgatóval.

A tudományos világ és a könyvgyűjtők körében nagy feltűnést keltett az a hír, hogy a Lantos R.-T. legközelebbi aukcióján a Magyar Nemzeti Múzeum Országos Széchényi Könyvtárának másodpéldányai is árverésre kerülnek. Mivel a Magyar Nemzeti Múzeum utoljára 1877-ben árvereztetette másodpéldányait, kérdést intéztünk Hóman Bálint dr. egyetemi tanárhoz, a Magyar Nemzeti Múzeum főigazgatójához, mi okból vált szükségessé a másodpéldányok aukcióra bocsátása, miképpen történt azok kiválasztása és nem érinti-e a könyvek elidegenítése más közkönyvtárak érdekeit?

Hóman főigazgató a következőkben válaszolt kérdéseinkre:

— A másod- és többes példányok kiselejtezése és elidegenítése általános gyakorlat a nagy közkönyvtárakban, melyeknek anyaga nemcsak egyes könyvek vásárlása útján gyarapszik. Egy-egy tudós, író vagy könyvgyűjtő könyvtárának megvásárlása vagy öröklése alkalmával igen sok könyv kerül a könyvtárakba, melyekből már előzően is volt egy vagy több példány birtokunkban. Az ily fölösleges többes példányok természetesen mindenütt kiselejtezésre kerülnek és a legtöbb helyt eladatnak, hogy vételárukból házagpótló új munkákat lehessen megszerezni. Mi a hazai közgyűjtemények súlyos helyzetére való tekintettel duplumaink tulnyomó részét más tudományos közkönyvtáraknak szoktuk ajándé-

kozni. Így 1922 óta a Magyar Nemzeti Múzeum Könyvtára több mint 10.000 művet ajándékozott más intézeteknek, köztük a pécsi egyetemnek 4500, a szegedi egyetemnek 3200, a Berliini Magyar Tudományos Intézetnek 2000 általuk kiválasztott művet. A duplumok kisebb csoportját, melybe az inkább muzeális, mint tudományos értékű biblíofil darabok és ritkaságok tartoznak, melyek gyűjtésére hazai könyvtáraink közül a Magyar Nemzeti Múzeum Könyvtára hivatott, a legutóbbi évtizedekben csere útján igyekezett a könyvtárigazgatóság értékesíteni. Mivel azonban könyvtárunk speciális gyűjteményei — a törzskönyvtár gyarapodása, az Apponyi-, Todoroszku-, Révay- és más könyvtárak ideadományozása következtében — igen nagy mértékben egészültek ki, ma már a legkritikább esetben juthatunk csere útján a Magyar Nemzeti Múzeum Könyvtárából hiányzó könyvekhez. Ezért Lukinich Imre könyvtárigazgató a többes példányok értékesítésére tett javaslatot, hogy a befolyó vételárból könyvtárunk Hungarica-anyagát gyarapítsuk. Elsősorban a külföldön és megszállt területen megjelent igen gazdag magyar vonatkozású anyag, másodsorban a

régi gyűjteményből már hiányzó könyvritkaságok beszerzéséről van szó, amire a rossz gazdasági viszonyok miatt redukált könyvtári költségvetés keretében nem tudunk módot találni. A könyvtárigazgató

javaslatát indítványomra a Gyűjtemény-egyetem könyvtári szaktanácsa elfogadta s a kultuszminiszter is jóváhagyta. Ugyanez alkalommal történt döntés az elidegenítés módjára nézve. A más könyvtárakban szokásos értékesítési mód, az egyes könyvkereskedőknek más könyvek ellenében mintegy csereképpen való elidegenítése helyett célszerűbbnek találtuk az aukció rendezését, mert így a könyvek eladása a szakörök és a nyilvánosság teljes ellenőrzése mellett történik s az anyagi eredmény is nagyobb lehet. Ezzel egyébként a régebbi gyakorlathoz tértünk vissza. A Nemzeti Múzeum ugyanis 1876–77-ben is aukcióra bocsátotta másodpéldányait, miután abból a vidéki közkönyvtárak kiválogatták a nekik tetsző anyagot, mert mint Trefort kultuszminiszter rendelete mondja, kíváncsnak látszott, hogy a Múzeum többes példányai a könyvedvelő nagyközönség rendelkezésére bocsáttassanak. A rendezéssel a Lantos R.-T.-ot, mint a legkedvezőbb ajánlat benyújtóját, bíztuk meg. Több más cég, melyekkel ezirányban tárgyalást folytattunk, apparátus hiánya miatt nem vállalta az árverelést, mások pedig 10–15 százalékos részesedést követeltek. Ezzel szemben Lantosék minden részesedés nélkül vállalták duplumaink aukcionálását, sőt az összes felmerülő költségeket is ők viselik, úgy, hogy a Múzeumnak az egész aukció egy fillérébe sem kerül.

— A duplumanyag kiválasztásában a lehető legnagyobb óvatossággal és gondossággal jártunk el. Az alapító könyvtárából és más adományokból, hagyományokból származó könyvek — szabályainkhoz képest — egyáltalában nem kerülhetnek elidegeni-

tésre. A Hungaricumok — 1711 előtti magyar vonatkozású nyomtatványok és magyar írók első kiadásai — közül csupán oly könyveket adtuk aucióra, amelyekből a Széchényi-Könyvtárnak még legalább két példány van birtokában. Ösnyomtatványoknál és más ritkaságoknál a legkisebb könyvészeti eltérés esetén mellőztük az elidegenítést. A kiválasztást a könyvtár leggyakorlottabb szakértő tisztviselőiből alkotott öttagú bizottság végezte. E bizottság javaslatai alapján tette meg a könyvtárigazgató a maga indítványát, aminek alapulvételével az egész anyagot személyesen vizsgáltam át s egy elnöklésem alatt folyt értekezleten tisztáztuk a kétes kérdéseket. Ezután a Gyűjteményegyetem könyvtári